

РЕЦЕНЗІЯ
НА ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ
МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
«АВРААМІЧНІ РЕЛІГІЇ В ПРОЦЕСІ
СТАБІЛІЗАЦІЇ МІЖКОНФЕСІЙНИХ
І МІЖНАЦІОНАЛЬНИХ ВІДНОСИН»
(Галич, 29-30 жовтня 2020 р.)

REVIEW
OF THE COLLECTION OF MATERIALS OF THE
INTERNATIONAL SCIENTIFIC CONFERENCE
"ABRAAMIC RELIGIONS IN THE PROCESS OF
STABILIZATION OF INTERDENOMINATIONAL AND
INTERNATIONAL RELATIONS"
(Halych, October 29-30 2020)

Незважаючи на карантин, 2020 рік став плідним для багатьох наукових колективів. Так, Національний заповідник «Давній Галич» вже вкотре провів традиційну Всеукраїнську наукову конференцію, присвячену авраамічним релігіям. Результатом останнього наукового форуму 29-30 жовтня 2020 р. стала збірка матеріалів «Авраамічні релігії в процесі стабілізації міжконфесійних і міжнаціональних відносин». Водночас в цьому виданні опубліковані матеріали міжнародної наукової конференції «Україна-Ватикан: контекст міжконфесійних ідентичностей і релігійних трансформацій у світі й Україні.

Моноконфесійний випуск цих матеріалів (обсяг 435с.) поданий у такій узагальненій співпраці: Міністерство культури та інформаційної політики (Національний заповідник «Давній Галич»), Національна академія наук України (Відділення релігієзнавства Інституту філософії

імені Г.С. Сковороди НАН України), Міністерство освіти і науки України (Івано-Франківська академія Івана Златоустого), кафедра філософії, соціології та релігієзнавства Прикарпатського національного університету імені В.Стефаника.

Парадигма «Авраамічні релігії в Україні» (юдаїзм, християнство, іслам) надала щорічним всеукраїнським і міжнародним конференціям, які впродовж останніх 10 років проводить Національний заповідник «Давній Галич» у співпраці з Відділенням релігієзнавства Інституту філософії імені Г.С.Сковороди НАН України, чітку спрямованість на утвердження релігійного плюралізму і толерантності як важливих чинників збереження національно-культурної і релігійної ідентичності «авраамічних релігій» в поліконфесійній й полінаціональній Україні.

Національний заповідник «Давній Галич», досліджуючи етно-культурні й історично-релігійні особливості Галицького регіону, набув досвіду, який стосується буття «авраамічних релігій» в широкому історичному діапазоні – від функціонування Галицької митрополії і Київського християнства до сучасного буття «авраамічних релігій» в об'єднаній Європі.

Концептуальна вагомість і практична цінність щорічних наукових конференцій в Національному заповіднику «Давній Галич» виявили різноманітні особливості функціонування «авраамічних релігій»: етнокультурні взаємовпливи міжконфесійних відносин (2013 р.); інкультуральні взаємовпливи в контексті міжнаціональних відносин (2014 р); правові критерії в стабілізації суспільного буття конфесій в Україні (2015 р); «авраамічні релігії» у ставленні до їх української і європейської ідентичності (2016 р.); визнання плюралізму і толерантності як чинників

збереження і збагачення «авраамічних релігій» в Україні (2018 р.).

Маючи такий багатий досвід в дослідженні функціонування «авраамічних релігій» в Україні, Всеукраїнська науково-практична конференція «Авраамічні релігії» в процесі стабілізації міжконфесійних і міжнаціональних відносин в Україні (2020 р.) розкрила і узагальнила нові ракурси буття «авраамічних релігій» (юдаїзму, християнства, ісламу) в сучасній Україні. Матеріали цієї конференції – від опису релігійної культури галицьких караїмів, візитації очільників УГКЦ до Галичу-Крилосу, висвітлення діяльності митрополита Андрія Шептицького, історії римо-католицької громади і сакральних споруд у Медусі до коронування Данила Романовича в контексті міждержавних і міжконфесійних відносин 40-50-х років XIII ст. – надають новий обрис концепції «авраамічні релігії» в Україні.

Актуальні доповіді про стан і тенденції розвитку «авраамічних релігій» в сучасній Україні, які доповнені й розширені у видруках матеріалів наукової конференції, підготовлені науковцями Відділення релігієзнавства Інституту філософії імені Г.С.Сковороди НАН України у таких публікаціях: Оксана Горкуша, Людмила Филипович «Міжконфесійний діалог в Україні: конструктивні та деструктивні підходи»; Анатолій Колодний «Поліконфесійність України в її кількісному вияві», в якій визначаються тенденції змін релігійного життя різних конфесій – православ'я, католицизму, протестантизму, юдаїзму, ісламу і нових релігій, які появляються в Україні.

Актуальним дослідженням контенту «авраамічних релігій» в Україні стала проведена Івано-Франківською академією Івана Златоустого міжнародна конференція «Україна-Ватикан: контекст міжконфесійної ідентичності і релігій

трансформації у світі й Україні». Цей науковий внесок, по суті, став продовженням наукового проекту «Україна – Ватикан», опрацьованого Відділенням релігієзнавства, у проведених міжнародних конференціях, завершених 5-ти томним виданням конференційних матеріалів: українсько-ватиканські відносини в контексті міжконфесійних і суспільних проблем (2008 р.), Проблеми сучасного розвитку освіти і духовності (2009 р.); співвідношення культурно-цивілізаційного розвитку – історія і сучасність (2010 р.); Україна і Ватикан до і після II Ватиканського Собору (2013 р.); Християнство в контексті його включення в різноманіття сфер суспільного буття (2015 р.).

Свій досвід в дослідженні україно-ватиканських відносин і внесок в проведенні міжнародної наукової конференції в Івано-Франківську й опрацюванні конференційних матеріалів внесли науковці Відділення релігієзнавства у тематичному викладі: «Християнська Україна в релігійно-політичному трикутнику: Константинополь-Рим-Москва»; «Різноманітні критерії реформування Католицької церкви у презентації папи Франциска», «Визнання релігійного плюралізму як фундаменту релігійної свободи і толерантного ставлення до всіх християнських і нехристиянських релігій».

Високо оцінюючи наукові досягнення колег, треба визнати, що в опрацюванні дослідницького контенту «авраамічні релігії» в Україні (юдаїзм, християнство, іслам) поза належною увагою дослідження залишаються сучасний юдаїзм і іслам, які поширені в Україні. Доцільним було б структурувати авторські тексти не в алфавітному порядку, а за їх актуальністю і новизною, після яких розгортаються інші тематичні матеріали, які доповнюють і уточнюють ключовий контент, що, до речі, застосовувалося у виданнях

Національного заповідника «Давній Галич». Бажано запрошувати на міжнародні наукові конференції учасників і авторів наукових матеріалів із зарубіжних країн, зокрема Східної і Центральної Європи.

Загалом збірник вийшов цікавий, насичений новими відкриттями з галузі історії, культури, релігії, археології, мистецтва, музейної справи України, який може стати у нагоді і науковцям, і освітянам.

Петро Яроцький
доктор філософських наук, професор,
провідний науковий співробітник
Відділення релігієзнавства Інституту філософії
імені Г.С.Сковороди НАН України